

ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ – ସମନ୍ୱିତ ଲୋକପାଳ ଯୋଜନା 2021

ପ୍ରମୁଖ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ

ସମନ୍ୱିତ ଲୋକପାଳ ଯୋଜନା 2021, 12 ନଭେମ୍ବର 2021 ଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି। ଏହି ଯୋଜନା ଟିକ୍ସ ଏକ ରାଷ୍ଟ୍ର, ଏକ ଲୋକପାଳ ଭାବରେ ଆରବିଆଇ, ଲୋକପାଳ ମେକାନିଜିମ୍ ଜୁରିସଡିକସନ ନ୍ୟୁଗ୍ରାଲ୍ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି। ଏଥିରେ ସମନ୍ୱିତ ରହିଛି 3 ଗୋଟି ଆରବିଆଇ ର ଯୋଜନା ଯାହା (i) ଦି ବ୍ୟାଙ୍କିଂ ଅନୁତ୍ସାହନ ସ୍କିମ୍ 2006 (ii) ଅଣ ବ୍ୟାଙ୍କିଂ ବିଭିନ୍ନ କମ୍ପାନୀ 2018 ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଅନୁତ୍ସାହନ ସ୍କିମ୍ ଏବଂ ଡିଜିଟାଲ୍ ଗ୍ରାନ୍ତାଙ୍କସନସ 2019 ପାଇଁ ଅନୁତ୍ସାହନ ସ୍କିମ୍।

ପ୍ରଯୁଜ୍ୟତା :

ଉଚ୍ଚ ଯୋଜନାଟି ନିମ୍ନଲିଖିତ ରେଗୁଲେଟ ସଂସ୍ଥା (ଆରଇ) ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ

- ସମସ୍ତ ବାଣିଜ୍ୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କ, ଆଞ୍ଚଳିକ ଗ୍ରାମ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କ, ସୁଚୀତ ପ୍ରାଇମେରି (ଅର୍ବାନ୍) କୋପରେଟିଭ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏବଂ ନନ୍ ସିଡ୍ଡ୍ୟୁଲ୍ଡ ପ୍ରାଇମେରି (ଅର୍ବାନ୍) କୋପରେଟିଭ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ସହିତ ଜମାର ଆକାର ଟ.50 କୋଟି ଓ ତାଠାରୁ ଅଧିକ ପୂର୍ବ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ସମୀକ୍ଷାକୃତ ବାଲାନ୍ସ ସିର୍ ଡାରିଖ ସୁଦ୍ଧା
- ସମସ୍ତ ଅଣ ବ୍ୟାଙ୍କିଂ ଆର୍ଥିକ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ (ଏନବିଏଫସି) (ହାଇସିଂ ଫାଇନାନ୍ସ କମ୍ପାନୀ ବ୍ୟତୀତ) ଯେଉଁ ଗୁଡ଼ିକ (କ) ଜମା ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ସ୍ୱୀକୃତ ପାଇଛନ୍ତି (ଖ) ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ସହିତ 100 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସାଲଜର ଆସେଟ୍ ଓ ତାଠାରୁ ଅଧିକ ପୂର୍ବ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ସମୀକ୍ଷାକୃତ ବାଲାନ୍ସ ସିର୍ ଡାରିଖ ସୁଦ୍ଧା କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ
- ଏହି ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ପରିଭାଷିତ ସମସ୍ତ ସିଷ୍ଟମ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀ

ଏହି ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ଅଭିଯୋଗ ନିବାରଣ ପ୍ରଣାଳୀ

- ଅଭିଯୋଗର ଭିତ୍ତିଭୂମି :** କୌଣସି ସେବାରେ ଅଭାବ କାରଣରୁ ରେଗୁଲେଟ୍ ସଂସ୍ଥାର ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ/ ଓମିସନ୍ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅଭିଯୋଗକୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ କିମ୍ବା ଜଣେ ପ୍ରାଧୀକୃତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଜରିଆରେ କରାଯାଇପାରିବ।

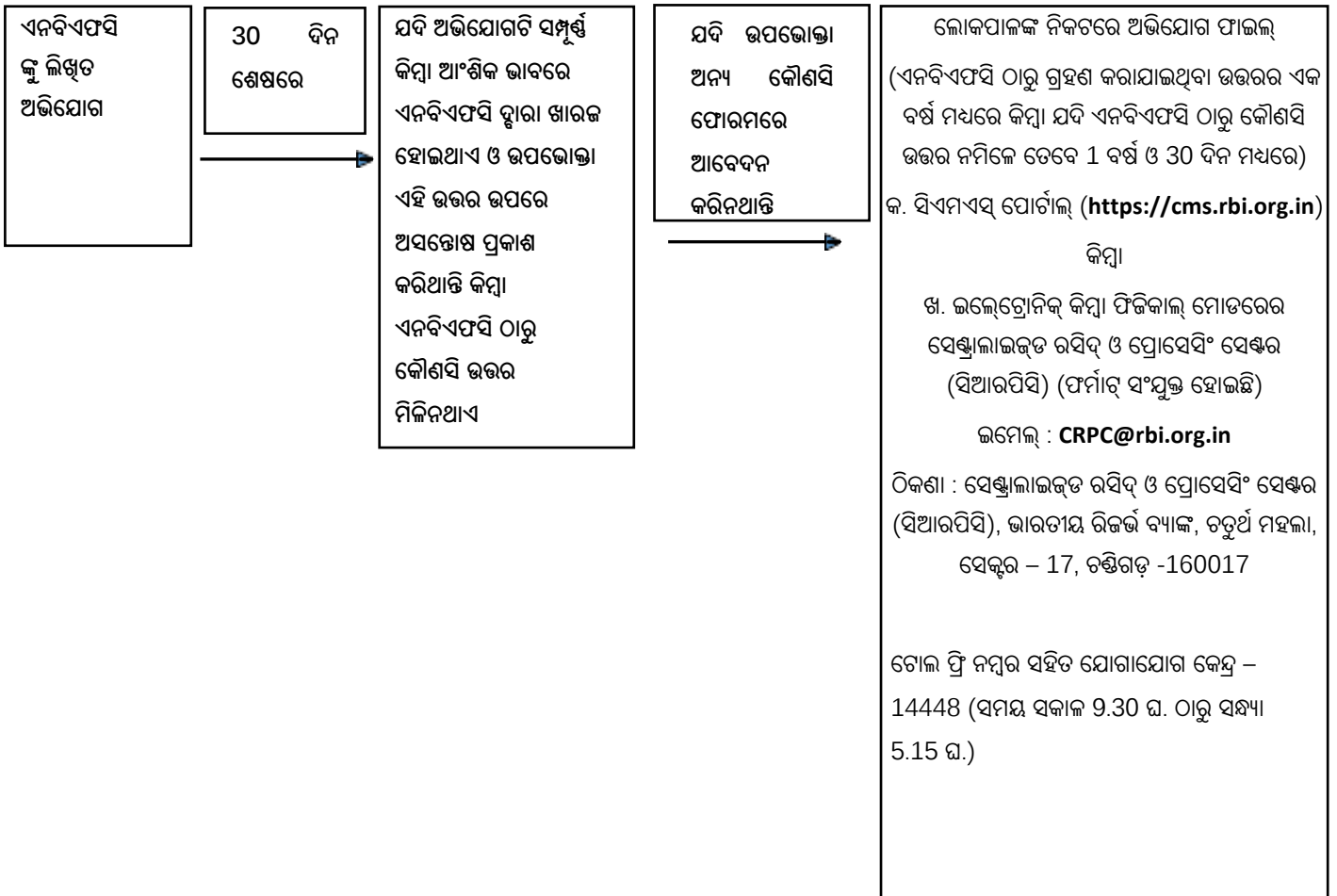
“ପ୍ରାଧୀକୃତ ପ୍ରତିନିଧି” ଅର୍ଥ ହେଉଛନ୍ତି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଓକିଲଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ (ଯଦି ଆଡଭୋକେଟ୍ ପାଠିତ ହୋଇନଥାନ୍ତି) ସେ ଏକ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ଅଭିଯୋଗ କରିବେ ଓ ଲୋକପାଳଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ଅଭିଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବିବରଣୀକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବେ।
- ଏହି ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ କରାଯିବାକୁ ନଥିବା ଅଭିଯୋଗ, ଏହା ବ୍ୟତୀତ :**
 - ଏହି ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ଯାହା ଲିଖିତ ଆକାରରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟାମକ ସଂସ୍ଥାକୁ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ
 - ରେଗୁଲେଟ୍ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗଟିର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ଖାରଜ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଅଭିଯୋଗଟିର ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ସନ୍ତୋଷଜନକ ହୋଇନଥାଏ କିମ୍ବା ରେଗୁଲେଟ୍ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଯୋଗ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବାର 30 ଦିନ ପରେ ଯଦି କୌଣସି ଉତ୍ତର ନମିଳିଥାଏ ଏବଂ
 - ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କୁ ରେଗୁଲେଟ୍ ସଂସ୍ଥା ପକ୍ଷରୁ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ଉତ୍ତରର ମିଳିବାର ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଲୋକପାଳଙ୍କୁ କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ କିମ୍ବା ଯେଉଁଠାରେ ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରହଣ ହୋଇନଥାଏ ଏବଂ ଅଭିଯୋଗ ତାରିଖ ଠାରୁ 30 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ।
 - ଯେଉଁ ଅଭିଯୋଗଟିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଷୟବସ୍ତୁ ବିଚାର ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇନଥାଏ:
 - ଲୋକପାଳଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ବିଚାର ପାଇଁ ଥାଏ କିମ୍ବା ସମାଧାନ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା ଲୋକପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମେରିଟ୍ ଉପରେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାଏ। ସେହି ଅଭିଯୋଗ କିମ୍ବା ଏଥିସହିତ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଏକାଧିକ କିମ୍ବା ଜଣେ କିମ୍ବା ଏକାଧିକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପକ୍ଷଙ୍କ ଠାରୁ ଅଭିଯୋଗ ମିଳିନଥାଏ।
 - କୌଣସି ବିଚାରାଳୟ, ଟ୍ରିବୁନାଲ୍ କିମ୍ବା ଆରବିଟ୍ରେଟର ବା କୌଣସି ଅନ୍ୟ ଫୋରମ୍ କିମ୍ବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ବିଚାର ପାଇଁ ଗଢ଼ିତ ଥାଏ କିମ୍ବା କୌଣସି କୋର୍ଟ, ଟ୍ରିବୁନାଲ୍ ବା ଆରବିଟ୍ରେଟର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଫୋରମ୍ ବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ବିଚାର ପାଇଁ ରହିଥାଏ ସେହି ଅଭିଯୋଗଟି ଯଦି ଠିକ୍ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ ହୋଇନଥାଏ କିମ୍ବା ଜଣେ କିମ୍ବା ଏକାଧିକ ଅଭିଯୋଗକାରୀ/ପକ୍ଷଙ୍କ ଠାରୁ ମିଳିନଥାଏ।

- c) ଅଭିଯୋଗକାରୀ ନିଯୋଜନକ କିମ୍ବା ଭିତ୍ତିହୀନ କିମ୍ବା ସହଯୋଗୀ ପ୍ରକୃତିର ହୋଇନଥିବ ।
- d) ସେ ପ୍ରକାର ଅଭିଯୋଗ ପାଇଁ ଲିମିଟେସନ ଅଧିନିୟମ 1963 ଅଧୀନରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରାଯାଇଥିବା ସୀମିତ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ପୂର୍ବରୁ ରେଗୁଲେଟେଡ୍ ସଂସ୍ଥାକୁ କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ
- e) ଏହି ଯୋଜନାର ଧାରା 11 ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକାରେ ଅଭିଯୋଗରେ ସୂଚନା ଗୁଡ଼ିକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲେ
- f) ଅଭିଯୋଗକୁ ଅଭିଯୋଗକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ବା ପ୍ରାଧିକୃତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଦାଖଲ କରାଯିବ ଯଦି ଜଣେ ଆଡଭୋକେଟ୍ ନିଜେ ପାଢ଼ିତ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇନଥାନ୍ତି ।

III. ଏହି ବିଷୟ ଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ହୋଇଥିବା ବିଷୟ ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ଅଭିଯୋଗର ଅଣ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଭିତ୍ତିଭୂମି

- a) ବାଣିଜ୍ୟିକ ବିଚାର/ ବାଣିଜ୍ୟିକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗୋଟିଏ ଆର.ଇ. ପାଇଁ ;
- b) ଜଣେ ଭେଣ୍ଡର ଏବଂ ଆରଇଇ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦ ଯଦି ଆଉଟସୋର୍ସିଂ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟରେ ହୋଇଥାଏ ;
- c) ଲୋକପାଳଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ ହୋଇନଥାଏ ;
- d) ମ୍ୟାନେଜମେଣ୍ଟ କିମ୍ବା ଏକ ଆରଇ ର ଏକଜିକ୍ୟୁଟିଭଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ସାଧାରଣ ଅଭିଯୋଗ ;
- e) ବିବାଦ ଯେଉଁଥିରେ ଅଭିଯୋଗ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ ସହିତ ବୈଧାନିକ ଆଦେଶ କିମ୍ବା ଆଇନଗତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନିଆଯାଇଥାଏ;
- f) ଆରବିଆଇର ରେଗୁଲେଟୋରି ସମୀକ୍ଷା ମଧ୍ୟରେ ହୋଇନଥିବା ସେବା;
- g) ଏକ ଆରଇ ର କର୍ମଚାରୀ – ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖା ଦେଇଥିବା ବିବାଦ
- h) Dispute involving the employee-employer relationship of a RE.

ଅଭିଯୋଗ ଫାଇଲ୍ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକ୍ରିୟା :

ଲୋକପାଳଙ୍କ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ ଫାଇଲ୍
 (ଏନବିଏଫସି ଠାରୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଉତ୍ତରର ଏକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ଯଦି ଏନବିଏଫସି ଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ନମିଳେ ତେବେ 1 ବର୍ଷ ଓ 30 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ)
 କ. ସିଏମଏସ୍ ପୋର୍ଟାଲ୍ (<https://cms.rbi.org.in>) କିମ୍ବା
 ଖ. ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ କିମ୍ବା ଫିଜିକାଲ୍ ମୋଡରେର ସେଣ୍ଟ୍ରାଲାଇଜଡ୍ ରସିଡ୍ ଓ ପ୍ରୋସେସିଂ ସେଣ୍ଟର (ସିଆରପିସି) (ଫର୍ମାଟ୍ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇଛି)
 ଇମେଲ୍ : **CRPC@rbi.org.in**
 ଠିକଣା : ସେଣ୍ଟ୍ରାଲାଇଜଡ୍ ରସିଡ୍ ଓ ପ୍ରୋସେସିଂ ସେଣ୍ଟର (ସିଆରପିସି), ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ, ଚତୁର୍ଥ ମହଲା, ସେକ୍ଟର - 17, ଚଣ୍ଡିଗଡ୍ -160017
 ଟୋଲ ଫ୍ରି ନମ୍ବର ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କେନ୍ଦ୍ର - 14448 (ସମୟ ସକାଳ 9.30 ଘ. ଠାରୁ ସନ୍ଧ୍ୟା 5.15 ଘ.)

➤ ଅପିଲେଟ୍ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ :

- ଲୋକପାଳ ଅଫିସ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଅଭିଯୋଗର ଆଖର୍ଡ଼ କିମ୍ବା ଖାରଜ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷୁଦ୍ର ହୋଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ବିଷୟକୁ ସେ ପ୍ରକାର ଅଭିଯୋଗ ଖାରଜ କିମ୍ବା ଆଖର୍ଡ଼ ଗ୍ରହଣ ତାରିଖ ଠାରୁ 30 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବିଶେଷତଃ ଏକ ଅପିଲ୍ ଏକଜିକ୍ୟୁଟିଭ୍ ଡାଇରେକ୍ଟର, କଞ୍ଚୁମର ଏଡ୍ଭକେସନ ଆଣ୍ଡ ପ୍ରୋଟେକ୍ସନ ଡିପାର୍ଟମେଣ୍ଟ (ସିଇପିଡି), ଆରବିଆଇକୁ କରାଯିବାର ଉଚିତ୍ ।
- ଅପିଲେଟ୍ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଯଦି ଏହା ସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ଯେ ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଉକ୍ତ ଅପିଲଟି ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇ ନାହିଁ ତେବେ ସେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଆଉ 30 ଦିନ ସମୟ ବୃଦ୍ଧି କରିପାରନ୍ତି ।

ଅଭିଯୋଗର ସମାଧାନ :

- ଲୋକପାଳଙ୍କ ଠାରେ କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗ ଗୁଡ଼ିକ ସାରାଂଶ ପ୍ରକୃତିର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ
- ଫାଇଲିଂରେସନ, କମ୍ପ୍ଲିଏସନ କିମ୍ବା ମେଡିଏସନ ଜରିଆରେ ସେଚେଲମେଣ୍ଟର ପ୍ରସାରିତ ହେବ । ଯଦି ତାହା ନପହଞ୍ଚେ ତେବେ ଆଖର୍ଡ଼ / ଅର୍ଡ଼ର ଜାରି କରାଯାଇପାରେ ।

ସୂଚନା :

- ଏହା ହେଉଛି ଏକ ବିକଳ ବିବାଦ ସମାଧାନ ପ୍ରଣାଳୀ
- ଅଭିଯୋଗ ପାଇଁ କୋର୍ଟ, ଟ୍ରିବୁନାଲ୍ କିମ୍ବା ଆରବିଟ୍ରେଟର ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଫୋରମ୍ ବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଆବେଦନ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଯୋଜନାର ବିସ୍ତୃତ କପି ଦେଖିବାକୁ ଦୟାକରି ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ : https://rbidocs.rbi.org.in/rdocs/content/pdfs/RBIOS2021_121121.pdf